

Informatienota raad – openbaar

Onderwerp	Aanpak afvalbijplaatsingen, dumping en zwerfafval
Zaakdossier	Z/23/035617 - D/23/114333
Portefeuillehouder	Wethouder B. van Veldhuizen
Raadsprogramma	1. Evenwichtig en leeftijdsbestendig woon- en leefklimaat
Datum collegebesluit	30 mei 2023

Opsteller	Roos van Buren	E-mail	roos.van.buren@doesburg.nl
Team	Leefomgeving	Telefoonnummer	(0313) 48 14 68

Kennis nemen van

De aanpak van afvalbijplaatsingen, dumping en zwerfafval.

Samenvatting

Afvalbijplaatsingen bij ondergrondse containers, zwerfafval en dumping is een toenemend landelijk probleem waar wij als gemeente Doesburg ook mee te maken hebben. Dit heeft vele milieu en maatschappelijke gevolgen: de kwaliteit van de leefomgeving gaat achteruit en het afval komt in de natuur terecht. Er zijn diverse maatregelen die momenteel worden ingezet: onder andere het inzetten van bestuurswang, campagnes, het aanpassen van de locaties van afvalbakken en het maken van informatiepakketten. Hierbij wordt ook de samenwerking met de zwerfvuilbrigade en Woonservice IJsselland gezocht.

Inleiding

Huishoudelijk afval

In Doesburg wordt gebruik gemaakt van het DIFTAR-model voor afvalinzameling. Dit houdt in dat er, naast een vast tarief, een variabel tarief wordt gehanteerd voor restafval en GFT-afval, om zo het scheiden van afval te stimuleren. Restafval, oud papier en karton, glas en textiel worden gratis ondergronds ingezameld voor alle bewoners en kunnen ook op het recycleplein worden ingeleverd. Bij laagbouw wordt GFTE-afval en PMD in minicontainers ingezameld, terwijl bij hoogbouw het PMD in zakken aan de weg wordt opgehaald en er gefaseerd zuilen worden geplaatst voor GFE (Groente, Fruit en Etenresresten).

In het Grondstoffenplan 2020-2024 worden diverse doelstellingen genoemd om afvalscheiding te verbeteren en de kosten voor afvalbeheer te minimaliseren. Het plan streeft onder meer naar een scheidingspercentage van 85%, waarbij ingezamelde gescheiden grondstoffen schoon zijn, en naar een beperking van het restafval tot maximaal 70 kg per persoon per jaar. Ook wordt er gestreefd naar verbetering van de bereikbaarheid van het recycleplein en van de inzameling en verwerking van GFE bij hoogbouw. Bewustwording van het belang van afvalscheiding en zuivere grondstoffen is daarbij een belangrijk aandachtspunt, net als het minimaliseren van de kosten voor afvalbeheer

en het streven naar een tevredenheidsscore van 7 of hoger bij bewoners. Daarnaast wordt in het plan het belang van het tegengaan van dumping en het behouden van een schone omgeving benadrukt.

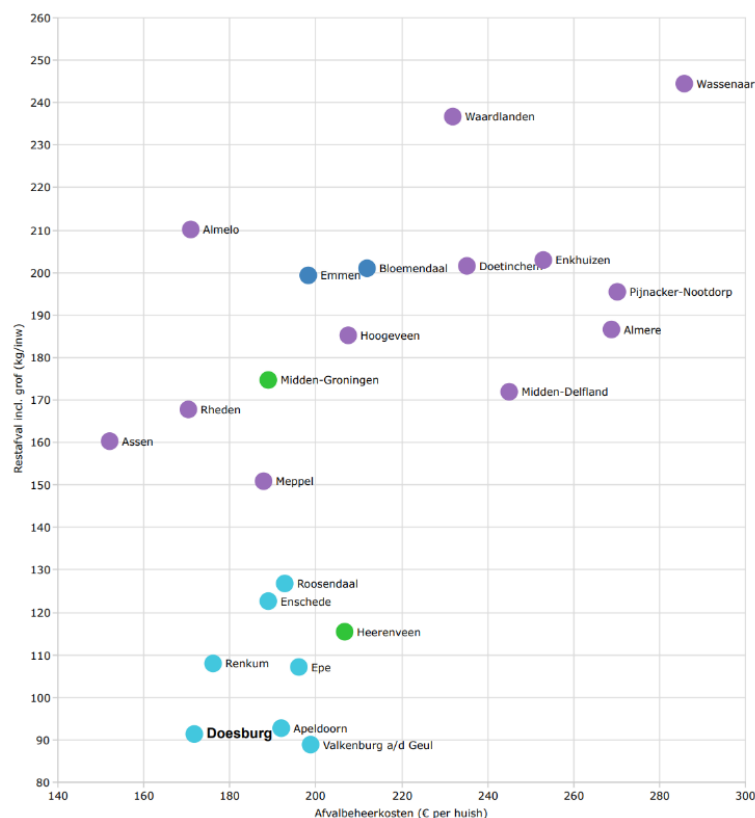
De resultaten van de afgelopen jaren laten zien dat we goed op weg zijn om de gestelde doelen in het grondstoffenplan te behalen. In 2022 is er een scheidingspercentage van 77% behaald. Hiermee voldoen we nog niet aan onze doelstelling, maar al wel aan de landelijk gestelde VANG-doelstellingen van 75% in 2020. Ook de doelstelling voor 2024 van 70kg restafval (fijn en grof) per persoon was in 2022 met 98,3 nog niet bereikt, hoewel we ook hier aan de landelijke VANG-doelstellingen voor 2020 voldoen (100 kg p/p). De data van 2022 over de bezoeken aan het recycleplein is onlangs geëvalueerd en de openingstijden zullen op basis hiervan in 2024 veranderen indien mogelijk. De GF-zuilen worden gefaseerd aangeschaft en geplaatst bij de hoogbouw, waarvan er op dit moment acht van de 36 zijn geplaatst. De tevredenheid van bewoners was in 2022 een 7,7 en voldoet daarmee ruimschoots aan de gestelde doelstellingen. De keuze voor het inzetten van middelen om de doelstellingen te halen wordt altijd gemaakt rekening houdend met het beschikbare budget.

Ondanks dat we goed op weg zijn om de doelstellingen uit het grondstoffenplan te behalen, is het aantal bijplaatsingen en dumping gestegen. Dit is een landelijke trend en Doesburg vormt hier geen uitzondering op. Het is echter goed om te benadrukken dat de bijplaatsingen slechts op drie van de ongeveer vijftig locaties van ondergrondse containers een groot probleem vormen. Deze locaties zijn het Burgemeester Keiserplein, de Koppelweg en de Goudenregenstraat. Bijplaatsingen vinden niet plaats omdat de containers vol zitten, aangezien geen enkele "hotspot" container tijdens de ledigingen door Circulus in het begin van 2023 volledig vol heeft gezeten. Textiel wordt dynamisch ingezameld met sensoren. Restafval en oud papier en karton wordt vanaf 1 juni ook dynamisch ingezameld

Benchmark

Volgens de benchmark van de NVRD, gebaseerd op het peiljaar 2021, scoort Doesburg goed als het gaat om de hoeveelheid restafval en de beheerkosten. De benchmark houdt rekening met het aandeel hoogbouw in de gemeente. Hoewel Doesburg het goed doet op deze punten, is de problematiek rondom bijplaatsingen en dumping niet uniek. Veel gemeenten in Nederland hebben hiermee te maken. Om effectief te werk te gaan, probeert Doesburg te leren van de maatregelen die andere gemeenten hebben genomen om deze problemen aan te pakken. Dit betekent dat Doesburg niet zelf het wiel hoeft uit te vinden, maar kan profiteren van de ervaringen van andere gemeenten. Deze ervaring leert ons ook dat we bijplaatsingen nooit helemaal zullen kunnen uitbannen.

Hoe kosten-effectief is Doesburg?

Tabel uit Benchmark 2021

Maatregelen

Er zijn een aantal maatregelen waar op dit moment aan gewerkt wordt om afvalbijplaatsingen en dumping van huishoudelijk afval tegen te gaan. De maatregelen die nu al genomen worden zijn het inzetten van bestuursdwang, campagnes en acties uitvoeren op basis van overleggen met Woonservice IJsselland en de zwerfvuilbrigade.

Bestuursdwang

Bij het inzetten van bestuursdwang kan een last onder (spoedeisende) bestuursdwang worden ingezet om bijplaatsingen en dumping tegen te gaan. Hierbij kunnen de kosten van het door de

gemeente te verwijderen van de bijplaatsing of dumping worden verhaald op de overtreder. Het vaststellen van wie de overtreder is, gebeurt aan de hand van adresgegevens die in het afval worden gevonden. Goede navolging en communicatie zijn belangrijk, bijvoorbeeld door middel van stickers op de afvalzakken en borden/posters in de periode voorafgaand aan het invoeren van de bestuursdwang. Deze maatregel stimuleert ook om op juiste wijze afval te scheiden.

Campagnes

In de campagne “DOESbewust” wordt aandacht besteed aan verschillende problematiek in de leefomgeving. Wat betreft afval wordt aandacht besteed aan de bijplaatsingen, het gebruik van het recycleplein, de verantwoordelijkheid van ondernemers om zwerfafval rondom hun pand op te ruimen en het dumpen van huisafval in openbare afvalbakken. Hiervoor werken we samen met diverse Doesburgers die een plaats krijgen in deze campagne.

Naast de DOESbewust campagne zijn er meerdere mogelijkheden om de bewustwording en betrokkenheid te vergroten. Dit kan bijvoorbeeld door maandelijks een plek in de regiobode te reserveren om op een positieve manier “afvalnieuws” te verspreiden.

Samenwerking

Rondom de locaties waar vaak sprake is van bijplaatsingen staan veel woningen van Woonservice IJsselland. Op 19 april is er een overleg geweest met Woonservice IJsselland om te kijken of we samen kunnen werken om dit aan te pakken. Op basis van dit gesprek wordt er een flyer of folder gemaakt die verstrekt wordt aan nieuwe bewoners en die wordt verstuurd als mensen verhuizen. De wijkbeheerder van Woonservice IJsselland is ook erg gemotiveerd om ons te helpen bij de bijplaatsingen en zoekt hiervoor direct contact met de bewoners.

Er zijn ook andere maatregelen die wel eens naar voren komen in gesprekken met bewoners of andere partijen. Onderstaand een overzicht met de voor- en nadelen en de mogelijke kosten. Deze kosten zijn nog een grove schatting en moeten verder worden uitgezocht voorafgaand aan een eventuele implementatie.

Cameratoezicht	
Voordelen	- In de gemeente Almelo werk het op de locaties van de camera's onder voorwaarde van goede monitoring.
Nadelen	- Juridisch bijna onmogelijk om te regelen (i.o.m. OM) - o Openbare orde moet in geding zijn - o Moet evenredige maatregel zijn - o Is de maatregel subsidiair - Grote organisatorische last: (continue) monitoring door boa voor 20u/week - Mogelijk verplaatsing van het probleem - Is een tijdelijke maatregel
Geschatte kosten Aanschaf: €70.000 Jaarlijks: €130.000	- Aanschaf: €17.000 per camera - Onderhoud: €2.000 per jaar per camera - Uitlezen door een BOA: €100/uur - Software om de camera's uit te lezen - Mobiele, direct uitleesbare camera's kosten €80.000/stuk

Gratis openstellen restafvalcontainer (voor 3 maanden)	
Voordelen	- Eenvoudig te realiseren
Nadelen	- Mogelijk zeer grote milieugevolgen - Grote vervuiling afvalstromen, geen scheiding - Lage bereidheid om na openstelling weer goed te scheiden
Geschatte kosten €61.283 voor 3 maanden €245.134 jaarlijks	- Mislopen afvalstoffenheffing. Met de afvalstoffenheffing worden de kosten voor afvalverwerking en inzameling gedekt. Deze kosten moeten nog wel gemaakt worden.

Verbeteren omgeving rondom containers	
<i>De omgeving opknappen met containertuintjes en hekken met beplanting rondom de ondergrondse containers. Er is ook een mogelijkheid om sensoren aan de bloembakken te monteren om de bijplaatsingen te monitoren.</i>	
Voordelen	- Eenvoudig en snel te realiseren - Toename betrokkenheid bewoners
Nadelen	- Mogelijk verplaatsing van het probleem.
Geschatte kosten €2500/stuk	- Cityguard levert de tuintjes voor €2000/stuk vanaf 10 stuks.

24-uurs bewaking door een BOA voor een periode van 3 weken	
Voordelen	- Effectief
Nadelen	- Mogelijk verplaatsing van het probleem - Onduidelijk of er na de periode weer opnieuw bijplaatsingen gaan zijn. - Hoge kosten
Geschatte kosten €50.400	- Kosten BOA: €100/uur - €100x24x21 = €50.400

Gratis grofvuil wegbrengen op recycleplein	
<i>Het wegbrengen van grofvuil kost €1.97/10kg. In 2022 is er door Doesburgse bewoners 303.620kg naar het recycleplein gebracht.</i>	
Voordelen	- Stimuleert bezoek aan recycleplein.
Nadelen	- Werkt niet tegen illegale dumping - Gaat tegen het principe van “de vervuiler betaalt” in
Geschatte kosten €59.813	- Misgelopen opbrengst $303.620/10 \times €1.97 = €59.813$ - Dit wordt gebruikt om het transport en verwerking te betalen.

Verwijderen of verplaatsen containers	
<i>Om een container te verwijderen of verplaatsen moet eerst een aanwijsbesluit worden gemaakt die openstaat voor zienswijzen.</i>	

Voordelen	- Optimaliseren van locaties
Nadelen	- Verplaatsing van probleem - Mogelijk dumping in natuur
Geschatte kosten €15.000	

Faciliteren vervoer grofvuil naar de stadswerf

*Sommige mensen beschikken niet over juist vervoer om grofvuil naar de stadswerf te brengen.
Om dit te faciliteren zou er bijvoorbeeld een bakfiets kunnen worden aangeschaft die men kan
lenen of huren van de gemeente*

Voordelen	- Eigenaarschap stimuleren - Eenvoudig en snel te realiseren
Nadelen	
Geschatte kosten €3.000	- Aanschaf en/of opknappen bakfiets

Zwerfafval

In de afgelopen periode zijn de beleids- en beheer/uitvoeringsplannen openbare afvalbakken aangepast. De belangrijkste wijziging is het drastisch terugbrengen van het aantal afvalbakken in de openbare ruimte en het vervangen van de afvalbakken. Deze wijziging is noodzakelijk geworden doordat er door gebrek aan beleidskaders een wildgroei aan (slecht onderhouden) afvalbakken was ontstaan, wat de schone leefomgeving niet ten goede kwam. Door middel van een benchmark met vergelijkbare gemeentes is besloten om ongeveer 130 nieuwe afvalbakken aan te schaffen ter vervanging van de 265 bestaande bakken. Deze keuze is gebaseerd op het principe dat afvalbakken moeten bijdragen aan een schonere openbare ruimte. Het is van belang dat afvalbakken op de locaties waar ze staan een bijdrage leveren aan een schone omgeving. Afvalbakken op verkeerde locaties trekken zwerfafval aan en kunnen door dieren worden opengemaakt, wat leidt tot meer vervuiling. De openingen van de bakken zijn ook verklein om het illegaal dumpen van huisafval te voorkomen.

De keuze voor de locaties is gebaseerd op de volgende input: werksessies met deskundigen vanuit de gemeente en Circulus, bewonersenquête en de algemene richtlijnen van de CROW. Op basis hiervan is het volgende beleid t.a.v. de locaties vastgesteld.

Plaatsen waar in ieder geval afvalbakken moeten staan:

- Hondenloslooproutes/-uitlaatroutes;
- Bij recreatieve voorziening of ingang park;
- Kernwinkelgebied binnenstad;
- Bij speelgelegenheid (incl. hangplekken/ trapveldjes);
- Bushaltes;
- Bij bankje binnen bebouwde kom
- In-/uitgangen bezoekersparkeerplaatsen;

Plaatsen waar geen afvalbakken moeten staan:

- In woonwijken;
- Afvalbak in winkelgebied in wijk;
- Afvalbak bij bankje / rustpunt buiten bebouwde kom;
- Afvalbak naast eetgelegenheid;
- Langs fietspaden.

Uitzondering hierop zijn adoptiebakken. Indien mensen bereid zijn afvalbakken te adopteren, dan kan na overleg besloten worden toch op deze plaatsen afvalbakken te zetten dan wel te handhaven.

De locaties worden gemonitord en geoptimaliseerd. Als er een vraag komt vanuit bewoners voor het plaatsen van een afvalbak wordt dit getoetst aan de hand van deze richtlijnen. Als de locatie voldoet wordt er gekeken of er een andere afvalbak verplaatst kan worden die niet optimaal gebruikt wordt.

Het is ook mogelijk om een afvalbak te adopteren. Bewoners zijn dan zelf verantwoordelijk voor het legen van de afvalbakken, hierdoor raken bewoners betrokken bij de zwerfafvalproblematiek. Het

adopteren van afvalbakken neemt sinds begin 2023 een vlucht en de samenwerking wordt ook gezocht bij groepen die in de regel veel zwerfafval veroorzaken, zoals hangjongeren.

Een plek die ook vaak worden genoemd als zwerfafval hotspot, is de omgeving rondom supermarkten of horeca. Het is verplicht voor ondernemingen waar eten of drinken wordt verkocht om de omgeving in een straal van 25 meter rondom het pand schoon te houden. De ODRA handhaaft dit en constateert weinig overtredingen.

Uit de fixi-meldingen blijkt niet of er sprake is van meer zwerfafval. In het eerste kwartaal van 2023 zijn er geen meldingen over zwerfafval gemaakt met betrekking tot de afvalbakken. Wel zijn er af en toe verzoeken om afvalbakken op een bepaalde plek te plaatsen, die worden getoetst aan het afvalbakkenbeleid. Bewoners hebben echter wel het gevoel dat er sprake is van een toename van zwerfafval.

Maatregelen

Er zijn een aantal maatregelen waar op dit moment aan gewerkt wordt om zwerfafval tegen te gaan. De maatregelen die nu al genomen worden zijn het evalueren van de locaties van de afvalbakken en zo nodig aanpassen, campagnes en acties uitvoeren op basis van overleggen met de zwerfvuilbrigade.

Evalueren locaties afvalbakken

Een belangrijk onderdeel van het invoeren van het nieuwe afvalbakkenbeleid in 2021 is het evalueren van de locaties. Deze evaluatie wordt op dit moment uitgevoerd en zo nodig worden de locaties van de afvalbakken aangepast. Dit gebeurt in samenspraak met het serviceteam en de zwerfvuilbrigade. Ook wordt er in deze evaluatie gekeken of de bakken kunnen worden ingedeeld in twee of drie categorieën om zo slimmer de afvalbakken te legen.

Campagnes

Zoals al eerder genoemd gaat de DOESbewust campagne van start waar ook aandacht besteed gaat worden aan zwerfafval. De eerdergenoemde pagina in de Regiobode zou ook mogelijkheid bieden om aandacht te besteden aan zwerfafval.

Ook wordt er een actie georganiseerd om ondernemers te wijzen op hun plicht om de ruimte rondom hun pand schoon te houden.

Het is ook mogelijk voor elke partij om een bak te adopteren om zo een positief signaal af te geven.

Samenwerking

De zwerfvuilbrigade heeft veel inzicht in de zwerfvuilproblematiek in Doesburg en draagt ook veel bij aan de vermindering van het probleem. Daarom wordt de samenwerking gezocht. Op 17 mei is er een overleg geweest met een aantal leden van de zwerfvuilbrigade om te bespreken welke acties we kunnen nemen. De zwerfvuilbrigade gaat input geven voor de afvalbaklocaties, werkt mee aan de DOESbewust campagne en de actie met de ondernemers.

Bij de zwerfvuilacties is iedereen welkom om te helpen, dus de raadsleden zijn ook welkom om mee te doen en een positief signaal af te geven.

Consequenties

N.v.t.

Communicatie

N.v.t.

Bijlage(n)

N.v.t.